

OVERZICHT PERSARTIKELS MUSICA DIVINA 2026

---

1. Lier Belicht • 03-06-2026: Festival van Vlaanderen weer in Lier
2. De Toonbank • 16-06-2026: Noah Senden brengt heling en punten van waarheid
3. de Merode • 06-07-2026: Musica Divina: Momenten van Waarheid
4. HLN • 19-08-2026: Noah Senden is eerste festivalcomponist van Musica Divina
5. De Toonbank • 20-08-2026: Eerste Musica Divina Momentum in Abdij van Averbode
6. De Toonbank • 31-08-2026: Immersieve Harmonie der Sferen tijdens Musica Divina
7. De Toonbank • 31-08-2026: De andere kant van de sluier
8. Klassiek Centraal • 02-09-2026: Musica Divina 2026 Seeks Moments of Truth
9. De Toonbank • 06-09-2026: La nuit froide et sombre
10. Klara • 07-09-2026: Music Matters: Noah Senden
11. Tertio • 09-09-2026: Musica Divina brengt Momenten van Waarheid
12. Gemeente Mol • 11-09-2026: Concert opgenomen voor Klara
13. Otheo • 22-09-2026: Meegemaakt: Musica Divina Momentum in de abdij van Averbode
14. Klassiek Centraal • 01-10-2026: Recensie La nuit froide et sombre

1. Lier Belicht

Datum: 03-06-2026

Festival van Vlaanderen weer in Lier

Van 17 september tot en met 4 oktober organiseert 'Musica Divina' in het kader van het Festival van Vlaanderen – Kempen, nu reeds voor de 14de keer een reeks concerten in abdijen, begijnhoven en kerken in de Kempen. Zaterdag 26 september wordt om 20.15 uur opgetreden in de begijnhofkerk door het strijkorkest 'Bryggen Bruges Strings' onder het motto 'Ecstatic Truth'.

'Bryggen Bruges Strings' is de erfgenaam van het 'Collegium Instrumentale Brugense' dat werd opgericht in 1970 en in 2018 onder leiding van artistiek leider Jolente De Maeyer een nieuwe start nam. Het fris en dynamisch strijkorkest verkent het klankidoom uit Scandinavië en het Balticum en voegt er sleutelwerken uit de postmoderne muziek van de 20ste en 21ste eeuw aan toe. In Lier wordt zaterdag 26 september werk uitgevoerd van de Britse meestercomponist Thomas Adès, gespecialiseerd in de traditionele 'shanty', de liederen die de zeelui zongen. Het eerste de eerste maal dat deze muziek in ons land wordt uitgevoerd. Staan verder op het programma: 'Orawa' van de Poolse componist Wojciech Kilar, 'Fratres' van Arvo Pärt uit Estland en 'Entr'Acte' van de Amerikaanse Caroline Shaw. Tickets kosten 22 euro. -26-jarigen betalen 12 euro.

<https://www.lierbelicht.be/festival-van-vlaanderen-weer-in-lier/>

2. De Toonbank

Datum: 16-06-2026

Noah Senden brengt heling en punten van waarheid

Noah Senden brengt heling en 'punten van waarheid', een bijdrage van Festival van Vlaanderen Mechelen (Musica Divina)

De editie van Musica Divina 2026 heeft als titel 'Momenten van Waarheid'. We worden om de oren geslagen met 'fake news' en generatieve artificiële intelligentie. Empirisme is sinds de Verlichting *common practice* als wetenschappelijke methode. Kunnen we nog vertrouwen op onze eigen waarneming? Voor kunstenaars kan een verzonnen realiteit misschien wel een diepere waarheid blootleggen. Als de werkelijkheid even samenvalt met hoe we ze ervaren, zoals tijdens een meditatie of gebed, kunnen we dan misschien spreken over een moment van waarheid?

Dit jaar viert het festival een primeur: de aanstelling van haar allereerste festivalcomponist, de jonge en beloftevolle Antwerpenaar **Noah Senden**, die zich voor de gelegenheid liet inspireren in de Abdij van Averbode.

Musica Divina focust traditioneel op de helende werking van muziek, bezinning en verbinding. Met festivalcomponist Noah Senden kiest het festival voor een frisse, hedendaagse stem die diepe spirituele gelaagdheid combineert met een toegankelijke puurheid. Speciaal voor het festival schreef hij een flexibel kernwerk dat transformeert naargelang de verschillende uitvoerders tijdens het festival.

Noah Senden studeerde compositie aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen bij wijlen Wim Henderickx, die een diepe menselijke en muzikale impact op hem achterliet. Daarnaast genoot hij onderwijs van Bram Van Camp en Mathias Coppens. Zijn artistieke identiteit werd echter definitief gevormd tijdens een Erasmusperiode in Estland. Aan de Estonian Academy of Music and Theatre in Tallinn studeerde hij bij Tõnu Kõrvits en ontmoette hij de legendarische componist Arvo Pärt. Geïnspireerd door de overweldigende Baltische koortraditie en het Europese spirituele minimalisme, ontwikkelde Senden een grote fascinatie voor rust, eenvoud en de kracht van de menselijke stem.

Voor de unieke festivalopdracht zocht Senden de ultieme spirituele verstillings op. Om zich ten volle te kunnen onderdompelen in de geest van Musica Divina, verbleef hij een week in de Abdi van Averbode. In de luwte van de abdijmuren componeerde hij zijn nieuwe werk, met het festivalthema 'Momenten van Waarheid' als direct uitgangspunt.

Het resultaat zal in diverse variaties door verschillende ensembles live worden uitgevoerd tijdens het festival door onder andere BRYGGEN Bruges Strings, ORLANDOviols en het Vlaams Radiokoor. Daarnaast is er een bijzondere primeur voor de festivalgangers: één van de versies van de compositie is door Senden omgevormd tot een immersieve klankinstallatie. Deze zal op zaterdag 19 september opgesteld staan in de Limburgzaal van de Abdi van Averbode, waardoor bezoekers letterlijk in de compositie en de serene sfeer van de abdi kunnen onderduiken.

"Ik wil een soort muzikale kern maken die altijd herkenbaar blijft, maar die bij elke uitvoering op een andere manier tot leven komt. Het werk ademt en verandert mee met de specifieke ruimte

en het ensemble.”

— Noah Senden

Het volledige programma van Musica Divina is te vinden op www.musica-divina.be

<https://detoonbank.be/noah-senden-brengt-heling-en-punten-van-waarheid/>

3. de Merode

Datum: 06-07-2026

Musica Divina: Momenten van Waarheid

Tussen 17 september en 4 oktober 2026 geniet je van de 14de editie van **Musica Divina** met hemelse en helende muziek in het hart van de Kempen.

Het Festival van Vlaanderen Kempen organiseert concerten in de abdijen, begijnhoven en kerken aan de start van het nieuw cultuurseizoen. Onder het festivalmotto '*Momenten van Waarheid*' brengt Musica Divina dit jaar hemelse en helende muziek naar de Kempen.

We worden om de oren geslagen met 'fake news' en generatieve artificiële intelligentie. Empirisme is sinds de Verlichting common practice als wetenschappelijke methode. Kunnen we nog vertrouwen op onze eigen waarneming? Voor kunstenaars kan een verzonnen realiteit misschien wel een diepere waarheid blootleggen. Als de werkelijkheid even samenvalt met hoe we ze ervaren, zoals tijdens een meditatie of gebed, kunnen we dan misschien spreken over een moment van waarheid?

Directeur Mathias Coppens: *"Tijdens de Romantiek waren er heuse filosofische debatten of muziek iets anders kon representeren dan zichzelf, één ding was zeker: van alle kunsten kwam ze het dichtst bij de onbevattelijke waarheid van het Sublieme. Op die muzikale kracht zetten we in: van vocale polyfonie als symbool voor transcendent religieuze waarheid tot de wereldlijke volkswijsheid van het drinklied bij 'In Vino Veritas.'"*

Musica Divina zorgt bij elke editie voor een uniek samenspel tussen erfgoed en muziek. Op het programma staan o.a. Utopia Ensemble, DionysosNOW, HERMESensemble, Liesbeth Devos, Gwen Cresens, Noah Senden, Ensemble Constantinople, BRYGGEN Bruges Strings, ClubMédiéval, SPECTRA, ORLANDOviols, Graindelavoix, Eric Whitacre en het Vlaams Radiokoor.

Musica Divina is een totaalbeleving. Elk concert is inclusief een inleiding door Klara-presentatrice Katelijne Boon. Na elk concert kan de luisteraar genieten van een gratis receptie i.s.m. de lokale besturen en partners. Musica Divina draagt de Kempense gastvrijheid hoog in het vaandel.

<https://www.landschapsparkdemerode.be/agenda/musica-divina-momentum>

4. HLN

Datum: 19-08-2026

Noah Senden is eerste festivalcomponist van Musica Divina

Ekerenaar Noah Senden is eerste festivalcomponist van Musica Divina.

Ekerenaar Noah Senden is eerste festivalcomponist van Musica Divina. © Silvie De Pooter

Noah Senden is eerste festivalcomponist van Musica Divina en dook onder in abdij: “Muziek die elke keer anders te beleven is”

De Antwerpse componist Noah Senden is aangesteld als de allereerste festivalcomponist van Musica Divina. Die vindt plaats van 18 september tot en met 4 oktober. Voor deze veertiende editie schreef Senden speciaal een nieuw werk dat als rode draad door het festival zal lopen. “Het werk ademt en verandert mee met de specifieke ruimte en het ensemble.

Junior Verhelst

Regiojournalist bij HLN

19 augustus 2026, 15:49

Musica Divina is een najaarsfestival in Mechelen en de Kempen. Het festival brengt klassieke, vocale en spirituele muziek op bijzondere erfgoedlocaties, waaronder de abdijen en begijnhoven van de Kempen. Deze editie draagt de naam 'Momenten van de Waarheid'.

Primeur voor Ekeren

Daarom stelt het festival dit jaar voor het eerst een festivalcomponist aan. Zo krijgt het centrale thema een eigen, hedendaagse muzikale vertaling. Noah Senden mag als allereerste deze rol vervullen. In [een interview met het festival](#) geeft hij zijn eigen visie op het thema.

“Voor mij begint waarheid in muziek vaak bij iets heel kleins. Een kort motief, een simpele beweging, iets dat meteen vertrouwd aanvoelt, maar ook iets opent dat je nog nooit gehoord hebt. Het zijn die kleine bouwstenen die een werk dragen en tegelijk een gevoel van herkenning, maar ook verrassing geven”, vertelt Senden.

Ekerenaar Noah Senden is eerste festivalcomponist van Musica Divina. © Silvie De Pooter

Senden wil met de concerten tijdens Musica Divina zoeken naar bezinning, verstillen en vooral verbinding. Hij verbleef een week in de Abdij van Averbode om zich onder te dompelen in de sfeer en de thematiek van het festival. Daar componeerde hij een concerto dat flexibel is naargelang de uitvoerders, de bezetting en de locatie.

“Ik wil een soort muzikale kern maken die altijd herkenbaar blijft, maar die bij elke uitvoering op een andere manier tot leven komt”, legt Senden uit. “Het werk ademt en verandert mee met de specifieke ruimte en het ensemble.”

Verschillende plekken

Tijdens Musica Divina wordt zijn compositie uitgevoerd door onder meer BRYGGEN Bruges Strings, ORLANDOviols, ClubMedieval, SPECTRA en het Vlaams Radiokoor. Het werk is te horen op verschillende festivalplaatsen, waaronder Lier, Mol, Heist-op-den-Berg en Herentals.

Het volledige programma en de ticketinformatie zijn te vinden op [de website van Musica Divina](#).

<https://www.hln.be/antwerpen/noah-senden-is-eerste-festivalcomponist-van-musica-divina-en-dook-onder-in-abdij-muziek-die-elke-keer-anders-te-beleven-is~af80a870/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.ecosia.org%2F>

5. De Toonbank

Datum: 20-08-2026

Eerste Musica Divina Momentum in Abdij van Averbode

Eerste Musica Divina Momentum in Abdij van Averbode

20.08.2026

Van **17 september tot en met 4 oktober 2026** strijkt **Musica Divina**, het najaarsfestival van Festival van Vlaanderen Kempen, opnieuw neer op bijzondere religieuze erfgoedlocaties in de Kempen. Nieuw dit jaar is **Musica Divina Momentum**, een inspirerende namiddag op **zaterdag 19 september** in de Abdij van Averbode, waar muziek, natuur, filosofie en verstillig samenkomen.

Onder het festivalmotto '**Momenten van Waarheid**' nodigt Musica Divina bezoekers uit om even afstand te nemen van de dagelijkse drukte. Op het uitgestrekte abdiydomein ontstaat een plek waar onthaasting centraal staat en waar kunst, erfgoed en ontmoeting elkaar versterken.

Het programma biedt een brede waaier aan activiteiten. Bezoekers kunnen zich onderdompelen in twee bijzondere klankinstallaties. Festivalcomponist **Noah Senden** creëerde na een residentie in de abdij een nieuwe immersieve geluidsinstallatie waarin hij zijn persoonlijke 'moment van waarheid' verklankt. In **The Sung Room**, een installatie van Musica, Strijbos & Van Rijswijk en

Natuurpunt, vermengen menselijke stemmen zich met natuurgeluiden tijdens een unieke klankwandeling.

Ook wie de omgeving wil verkennen, komt aan zijn trekken. Een begeleide wandeling voert bezoekers door de abdijsite en het Landschapspark de Merode naar de Bedderehoeve. Eenmaal daar aangekomen wordt het project 'To be is to weave' gepresenteerd, een samenwerking met Huis Perrekes. Dat bestaat uit twee elementen: de vertoning van een kortfilm van Ingel Vaikla in de gerenoveerde schuur en een expo in de ontmantelde hoeve. Daarnaast zijn er rondleidingen door de abdij, langs onder meer de monumentale kerk, de kloostergang en het scriptorium.

Verstillings krijgt ook vorm in een reeks workshops en lezingen. Bezoekers kunnen kennismaken met zenmeditatie door Luc De Winter, luisteren naar een inspirerende lezing over levensfilosofie door Els Janssens of deelnemen aan een bijzondere sessie gregoriaans luisteren en zingen onder leiding van pater Jos Bielen.

De namiddag mondt uit in een bijzondere muzikaal moment. In het Abtskwartier brengen **De Betties**, het intergenerationele koor van Huis Perrekes, het ontroerende concert **To be is to weave**, waarin bewoners, familieleden en medewerkers samen zingen en dementie een zichtbare plaats geven binnen het culturele landschap. Het geheel wordt opnieuw ondersteund door Ardentis Quartet, het cellokwartet dat ontstond naar aanleiding van het denk- en voelmoment tijdens Musica Divina 2025 in Oosterlo. Wie wil, kan de dag afsluiten met een driegange abdijsmenu in Het Moment.

Dionysos Now © Stephan Vanfleteren

's Avonds volgt het slotconcert in de abdijkerk. **DionysosNow!** en **HERMESensemble** presenteren **Moment van stilte**, een rituele concertervaring waarin renaissancepolyfonie van onder meer Josquin Desprez langzaam oplost in klank, ruis en uiteindelijk stilte.

Musica Divina Momentum is een nieuw initiatief dat tot stand kwam dankzij de samenwerking met tal van partners uit de cultuur-, natuur- en zorgsector, waaronder Musica, Natuurpunt, Landschapspark de Merode, Huis Perrekes, Ho Sen Dojo, de School voor Comparatieve Filosofie Antwerpen en Cultuur en Erfgoed de Merode

<https://detoonbank.be/eerste-musica-divina-momentum-in-abdij-van-averbode/>

6. De Toonbank

Datum: 31-08-2026

Immersieve Harmonie der Sferen tijdens Musica Divina

Orlando Viols

Immersieve 'Harmonie der Sferen' tijdens Musica Divina

31.08.2026

een bijdrage van Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen – Musica Divina

Op woensdag 30 september 2026 strijkt **Musica Divina** neer in Heist-op-den-Berg voor een grensverleggende concertervaring. Het Duitse ensemble **ORLANDOviols** brengt er tweemaal het programma *Harmony of Spheres*, waarin wiskunde, kosmologie en muziek samenkomen. Het publiek neemt plaats in het hart van de uitvoering, omringd door vijftien luidsprekers en een indrukwekkende lichtinstallatie.

Met **Harmony of Spheres** doorbreekt het Duitse ensemble **ORLANDOviols** de klassieke concertvorm. Omringd door muzikanten, vijftien luidsprekers en een indrukwekkende

lichtinstallatie beleeft het publiek een **immersieve klankervaring** waarin historische viola da gamba's, elektronica en kosmologie samenkomen. Om de intieme opstelling te behouden, wordt het concert tweemaal uitgevoerd, om 19u en om 21u.

Harmony of the Spheres

Van de Griekse oudheid tot ver in de 16e eeuw geloofden tal van astronomen en filosofen dat alles in het universum met elkaar verbonden was door een grote, universele harmonie. In het bijzonder gold dit voor de planeten, die men zich voorstelde als hemellichamen die op sferen rond de aarde bewogen. Wiskundige verhoudingen, de esthetiek van getallen en religieus ontzag vormden wezenlijke onderdelen van dit wereldbeeld. Deze ideeën – en de kritische reflectie erop – vinden hun weerklink zowel in de muziek van de renaissance als in tal van hedendaagse composities.

Voor het concertprogramma *Harmony of the Spheres* selecteerde ORLANDOviols werken die vanuit verschillende invalshoeken bij deze denkwereld aansluiten. Niet alleen de muzikale inhoud, maar ook de ruimtelijke dimensie van deze concepten staat centraal. Een unieke, isotrope opstelling rondom het publiek en de elektroakoestische ruimtelijke verwerking van de gambaklank maken de concertzaal zelf tot onderdeel van de compositie.

Om de ruimtelijke effecten van *Harmony of the Spheres* ten volle te ervaren, wordt het publiek uitgenodigd plaats te nemen in een onconventionele opstelling die de waarneming van klank en ruimte ingrijpend verandert. De luisteraars bevinden zich binnen een cirkel en worden omringd door vijftien luidsprekers, die deel uitmaken van een zesde-orde-Ambisonics-systeem. De musici spelen aan de buitenzijde van een grote, regelmatige vijfhoek.

Door deze symmetrische opstelling bestaat er geen vast podium of bevoorrechte luisterrichting: de klank omringt het publiek gelijkmatig vanuit alle richtingen. Idealiter worden de zitplaatsen willekeurig over de cirkel verdeeld, zodat het gevoel van volledige onderdompeling in de klankruimte nog wordt versterkt. De afzonderlijke aanwezigheid van iedere musicus maakt plaats voor een overkoepelende ruimtelijke ervaring: het ensemble wordt hoorbaar en voelbaar als één dynamisch geheel.

Het programma opent met *Vestiva i colli* van Giovanni Pierluigi da Palestrina. Vanuit deze renaissancistische klankwereld wordt een eerste stap gezet in de wereld van de elektroakoestische muziek: oude muziek wordt als het ware herboren in de 21e eeuw. Het melancholische karakter van de 17e-eeuwse gambamuziek vindt vervolgens een van zijn meest uitgesproken vertolkers in John Dowland, die in 1626 overleed, precies vierhonderd jaar geleden. In *Semper Dowland, semper dolens* wordt zijn kenmerkende melancholie het vertrekpunt voor een nieuwe ruimtelijke luisterervaring.

Met *Gemini*, *Pisces* en *Virgo* uit Karlheinz Stockhausens *Tierkreis* verschuift de blik expliciet naar de kosmos. Deze miniaturen werden oorspronkelijk gecomponeerd voor speeldozen. In de bewerking van ORLANDOviols wordt de luisteraar uitgenodigd zich voor te stellen hoe het zou

zijn om zich niet vóór, maar midden ín een speeldoos te bevinden. Ook het nieuwe opdrachtwerk van Noah Senden, geschreven voor Musica Divina 2026, maakt deel uit van deze ontmoeting tussen historische klankwerelden, hedendaagse compositie en ruimtelijke technologie.

Centraal in *Harmony of the Spheres* staat *In Nomine* van de weinig bekende 16e-eeuwse Engelse componist Mr. Picforth. Dit enige bekende werk van de componist geldt bovendien als een opmerkelijk vroege voorloper van de minimal music. De *In Nomine* is een typisch Engels genre voor consort van vier of vijf instrumenten en werd in het bijzonder geliefd bij gambaconsorts. De oorsprong van het genre ligt in een passage uit een zesstemmige mis van John Taverner uit het begin van de 16e eeuw. Eén instrument speelt daarin een thema als cantus firmus: een melodische lijn waarin iedere noot één of zelfs twee maten wordt aangehouden. Gewoonlijk klinkt deze melodie in de op één na hoogste stem.

In Picforth's *In Nomine* vertegenwoordigt elk van de vijf stemmen een van de vijf planeten die destijds bekend waren: Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus. Binnen iedere stem hebben alle noten gedurende het hele werk dezelfde lengte, maar elke partij volgt een eigen tijdseenheid. Zo ontstaat een pulsverhouding van 12:8:6:3:4.

De stemmen bewegen als planeten langs hun banen: nu eens bevinden zij zich in oppositie, dan weer in conjunctie. In dit concert worden die denkbeeldige banen naar de ruimte van de concertzaal vertaald. De klank van de instrumenten blijft niet aan één vaste plaats gebonden, zoals in een conventionele concertopstelling, maar beweegt door de ruimte alsof de musici om het publiek heen zweven. Omdat iedere 'planeet' haar eigen snelheid heeft, wordt de muziek voortdurend vanuit nieuwe ruimtelijke constellaties ervaren.

Het getal vijf vormt ook een verbindend principe tussen de *In Nomine 'Trust'* van Christopher Tye, *Five* van John Cage en de *In Nomine* van Nicholas Strogers. De fantasieën van Tye en Strogers staan in een 5/2-maat, wat een ritmische beweging oplevert die voor hun tijd bijzonder ongewoon was. Cages *Five* behoort tot zijn late *number pieces* en bestaat uit vijf variabele tijdsintervallen. De verschillende gradaties van orde en onvoorspelbaarheid binnen die intervallen krijgen in de ruimtelijke klankweergave een eigen plaats.

Ook in de minimal music van de 20e eeuw ontstaat muzikale rijkdom vaak uit subtiele afwijkingen van regels en regelmatigheden. Een bijzonder helder voorbeeld daarvan is Steve Reich's *Violin Phase* uit 1967. Het werk, oorspronkelijk gecomponeerd voor viool en tape of voor vier violen, wordt hier uitgevoerd als *Viol Phase* voor vijf gamba's.

Een korte reeks van zes verschillende tonen wordt gedurende het hele werk voortdurend herhaald. Door minimale tempoverschillen en de daaruit voortvloeiende verschuivingen in de tijd ontstaan onverwachte melodische patronen: nieuwe melodieën vormen zich in het oor en de verbeelding van de luisteraar. Ondanks de ruimtelijke opstelling en de grote afstanden tussen de musici maakt de elektroakoestische presentatie de uiterst precieze timing op microscopisch

niveau hoorbaar. Tegelijk wordt de faseverschuiving ruimtelijk ervaren, doordat één patroon langs een cirkelvormige baan door de ruimte beweegt.

Met *Set No. 2 in A minor* van William Lawes keert het programma terug naar de Engelse gambatraditie, maar naar een componist wiens diep vernieuwende en experimentele artistieke benadering zijn tijd ver vooruit was. Zijn muziek inspireerde Engelse componisten als Matthew Locke en Henry Purcell, wier werk de 17e-eeuwse gambamuziek naar een hoogtepunt voerde. Lawes' visionaire oeuvre draagt onmiskenbaar het stempel van een uitzonderlijk muzikaal genie en vormt binnen dit programma een historische tegenhanger van de experimenteerdrijf van de moderne en hedendaagse componisten.

Aan het einde keert *Vestiva i colli* van Palestrina terug. Na een reis door planetaire banen, ritmische verhoudingen, speeldozen, faseverschuivingen en elektroakoestisch bewegende klanken vormt deze reprise een afscheid van de klanken in de ruimte, en een terugkeer naar de werkelijkheid.

Om aan de grote belangstelling tegemoet te komen en de intieme, omhullende setting te garanderen, wordt het concert twee keer op één avond uitgevoerd: om 19:00 uur en om 21:00 uur. Na afloop van beide sessies biedt het festival het publiek een gratis receptie aan in samenwerking met het lokale bestuur.

<https://detoonbank.be/immersieve-harmonie-der-sferen-tijdens-musica-divina/>

7. De Toonbank

Datum: 31-08-2026

De andere kant van de sluier.

Eric Whitacre © Frank Emmers

een bijdrage van Jasper Gheysen voor Musica Divina

Sommige ervaringen die het leven tekenen, laten zich moeilijk in woorden vatten. Eeuwige liefde, verlies, de nabijheid van de dood: precies waar woorden tekortschieten, zoekt Musica Divina tijdens deze festivaleditie *Momenten van Waarheid* naar de kracht van muziek. In Herentals krijgt die zoektocht een bijzondere menselijke invulling met nieuwe muziek van festivalcomponist Noah Senden en *The Sacred Veil* van Eric Whitacre.

Als eerste festivalcomponist trekt Senden een muzikale draad doorheen verschillende concerten van Musica Divina. Tijdens een residentie in de Abdij van Averbode ontwikkelde hij een muzikale kern die gedurende het festival telkens van gedaante verandert, gekleurd door andere uitvoerders en ruimtes. Vandaag ontmoet zijn muziek de weelderige stemmen van het Vlaams Radiokoor. Daarna staat Eric Whitacre zelf voor het ensemble voor zijn meest omvangrijke en meest persoonlijke koorwerk.

Whitacre en Silvestri

Al meer dan twintig jaar vinden Eric Whitacre en Charles Anthony Silvestri elkaar op artistiek vlak. De Amerikaanse componist vond in zijn jeugdvriend een dichter wiens taal wonderwel aansluit bij zijn muzikale verbeelding. Woord en muziek versmelten meesterlijk in werken als *Leonardo Dreams of His Flying Machine*, *Sleep* en *Lux Aurumque*. Maar geen enkele samenwerking was ooit zo intens én vervlochten als *The Sacred Veil*.

In 2005 verloor Silvestri zijn vrouw Julie aan eierstokkanker. Ze was amper 36 en liet naast haar man ook twee jonge kinderen achter. Jaren later keerde Silvestri in zijn poëzie terug naar hun leven samen, naar de eerste verliefdheid en het geluk van een jong gezin, maar onvermijdelijk ook naar de diagnose, de lange strijd tegen de ziekte en het moment waarop afscheid nemen onafwendbaar werd. Hij omschreef het als de meest intense persoonlijke poëzie die hij ooit had geschreven. Whitacre moedigde zijn vriend aan om die oude wonden en woorden opnieuw van onder het stof te halen en zette de teksten op muziek, aangevuld met flarden uit de geschriften van Julie en woorden van hemzelf.

“Our loved ones stand so close, right here / Just on the other side / Of eternity.”

In die woorden verschijnt de sluier waaraan *The Sacred Veil* zijn titel ontleent: flinterdun, tussen het hier en het daar, tussen leven en dood, tussen wie we kunnen aanraken en wie alleen nog in onze herinnering bestaat. Whitacre probeert die grens niet te verklaren, maar zoekt naar een klankwereld waarin ze bijna tastbaar wordt. Stemmen zoeken elkaar op tot de kleinste afstand spanning veroorzaakt, de kleur van de akkoorden verschuift langzaam en verdwijnt weer in de stilte, terwijl piano en cello fragiele lijnen rond het koor tekenen. Soms blijft van die grote koorklank nauwelijks iets over en is één ademhaling genoeg om een andere wereld achter het gordijn te suggereren.

Eerst is er het leven

Met bijna een uur muziek is *The Sacred Veil* Whitacres meest omvangrijke koorcyclus. Opmerkelijk genoeg begint die niet bij ziekte of dood. Eerst is er het leven. *The Veil Opens* presenteert de grens tussen het tijdelijke en het eeuwige, waarna Silvestri in *In a Dark and Distant Year* en *Home* terugkeert naar het begin van zijn relatie met Julie, naar de verwondering van een eerste ontmoeting en dat moeilijk te omschrijven gevoel dat een ander mens plots als een thuis en soulmate kan aanvoelen.

Ook muzikaal blijft alles aanvankelijk zeer compact. Naast het koor staan alleen piano en cello. De piano legt de harmonische lagen bloot of laat enkele noten in de ruimte vallen, de cello nestelt zich met haar warme timbre tussen de menselijke stemmen en trekt af en toe een eenzame lijn door het koor. Daarboven verschijnt de typische Whitacre-klank: stemmen die dicht tegen elkaar aanschurken, harmonieën die haast ongemerkt verschuiven en dissonanten

die niet onmiddellijk hoeven te verdwijnen, maar mogen blijven hangen tot hun spanning vanzelf een nieuwe kleur krijgt.

Daardoor ontstaat een muziek die leeft, die de deuren open gooit en weer langzaam dicht trekt. Soms is een verschuivende stem voldoende om een volledig akkoord van lichtinval te doen veranderen. En terwijl Silvestri terugkijkt naar de kleine, vanzelfsprekende momenten van een leven, hangt over die muziek onvermijdelijk de brute toekomst van wat nog komen zal. Wij kennen de afloop al. Een herinnering aan geluk klinkt daardoor nooit helemaal onbevangen; net die kleine gestes worden kostbaar omdat het verhaal zijn einde al kent.

Wanneer de wereld kantelt

Gaandeweg komt de ziekte het verhaal binnen en verandert de sfeer. Vanaf *Whenever There Is Birth* wordt een toekomst die tot dan toe eindeloos leek plots meetbaar, begrensd door onderzoeken, diagnoses en tijd. In *I'm Afraid* valt vervolgens bijna alle afstand weg. Niet Silvestri kijkt terug, maar Julie spreekt zelf, met de directe angst van iemand die weet dat haar lichaam een strijd voert waarvan de afloop steeds minder onzeker wordt.

De muziek trekt zich op die momenten vaak terug. De ruimte tussen de klanken wordt groter, stiltes krijgen gewicht en piano en cello lijken niet langer rond het verhaal te bewegen, maar er middenin te staan. Soms trekt de cello zich los uit het geheel en klinkt ze als één eenzame stem tegenover het koor; elders komen de stemmen zo dicht bij elkaar dat hun samenzang bijna een collectieve ademhaling wordt.

Toch wordt *The Sacred Veil* nergens een onafgebroken klaagzang, want ook wanneer de dood dichterbij komt, blijft het leven zich koppig én hoopvol aandienen. *Delicious Times* koestert de kleine momenten die er nog zijn, kleine herinneringen die in het licht van wat volgt plots een haast ondraaglijke helderheid krijgen. Verdriet wist geluk niet uit en geluk houdt verdriet niet tegen. Dan komt *One Last Breath*. De beweging die vanaf het begin onder de cyclus onbewust aangekondigd werd, bereikt het punt waarop het zijn volle betekenis krijgt en de grens tussen aanwezigheid en afwezigheid flinterdun wordt. De muziek lijkt zelf haar adem in te houden; de stemmen verliezen iets van hun aardse gewicht en de cello beweegt tussen koor en stilte, tot alles zich verzamelt rond dat ene moment waarop een leven ophoudt en voor de achterblijvers een andere tijd begint.

Aan de andere kant

Want met Julie's laatste adem eindigt *The Sacred Veil* niet. Misschien begint daar wel het moeilijkste deel van de reis. De laatste bewegingen focussen op de strijd voor degenen die achterblijven. In *You Rise, I Fall* worden die twee tegengestelde bewegingen al in de titel zichtbaar: de ene stijgt op terwijl de andere alleen is, twee levens die zo lang naast elkaar liepen en nu onherroepelijk een andere richting uitgaan.

Langzaam verandert daardoor ook de betekenis van de sluier. Hij ligt niet alleen tussen leven en dood, maar tussen verleden en heden, tussen wat voorbij is en wat zich weigert volledig te laten verdwijnen. Een geliefde kan afwezig zijn en toch onverwacht dichtbij komen, in een herinnering die zich opdringt, in een zin die opnieuw wordt gehoord, in de vreemde nabijheid die muziek aan iets onbereikbaars kan geven.

In het slotdeel *Child of Wonder* wordt de blik uiteindelijk ruimer. Het verhaal dat begon bij Charles en Julie Silvestri heeft zijn persoonlijke oorsprong niet verloren, maar reikt inmiddels verder dan hun geschiedenis alleen. De vele stemmen van het koor nemen als het ware over wat één mens niet alleen kan dragen. Liefde en verlies worden niet opgelost, de dood wordt niet verklaard en de sluier wordt niet weggetrokken. Er ontstaat een nieuw elan én leven na alles wat er zich heeft afgespeeld.

Dat Eric Whitacre zelf voor het Vlaams Radiokoor staat, maakt de cirkel bijzonder klein. Hij was niet alleen de componist aan wie Silvestri zijn meest persoonlijke woorden toevertrouwde, maar ook de vriend die hem aanspoorde om terug te keren naar herinneringen die jarenlang te pijnlijk waren om opnieuw aan te raken. In 2019 leidde hij de wereldpremière van *The Sacred Veil*; in Herentals ademt hij opnieuw mee met de muziek die uit die vriendschap ontstond.

Misschien ligt precies daar het *Moment van Waarheid* van deze avond. Niet in een antwoord op de ziekte en de dood, want dat geven Whitacre en Silvestri niet, maar in de poging om hoorbaar te maken wat na een afscheid overblijft: stemmen die samenkomen en weer verdwijnen, een cello die nog één lijn door de stilte trekt, een akkoord dat blijft nazinderen wanneer het koor al is verstomd. De sluier blijft gesloten, maar heel even valt er licht doorheen.

<https://detoonbank.be/de-andere-kant-van-de-sluier/>

8. Klassiek Centraal

Datum: 02-09-2026

Musica Divina 2026 Seeks Moments of Truth

... and at the same time also seeks "Authenticity"

From 17 September through 4 October 2026, Musica Divina brings remarkable concerts to the religious heritage of the Kempen. In abbeys, beguine churches and other historic locations, music, silence and heritage meet in a unique atmosphere.

By **Dirk Smits**

2 September 2026 · 2 min read

SHARE THIS ARTICLE

© Musica Divina

The theme of this fourteenth edition is '**Moments of Truth**'. In a time when we are daily flooded with information, images and opinions via, among other things, *social media*, Musica Divina poses a simple question: when do we experience something as real? Sometimes that happens during a conversation, a walk or a moment of silence. Sometimes it happens during music or a concert. That is real and at the same time both meaningless and meaningful.

This idea runs like a red thread through the festival programme. From centuries-old vocal polyphony to musical stories about love, loss, ecstasy and connection and here and there also some interesting cross-over music. Internationally renowned artists and ensembles such as DionysosNow!, Constantinople, BRYGGEN Bruges Strings, ORLANDOviols, Graindelavoix, Utopia and the Vlaams Radiokoor present concerts at unique locations including Averbode, Tongerlo, Postel, Hoogstraten, Lier, Turnhout, Geel and Herentals.

A special premiere is the appointment of the first festival composer. Young Antwerp composer **Noah Senden** wrote a new work specially for Musica Divina that will be performed by various ensembles throughout the festival. For this commission, he spent a week at Averbode Abbey, where he was inspired by the silence, the surroundings and the festival theme. In addition, visitors can experience an immersive sound installation that builds on the same composition.

In addition to the concerts, Musica Divina also offers space for meeting and experience, with activities around nature, philosophy, meditation and listening. In this way, the festival is more than a concert series. It is an invitation to leave the hustle and bustle of the news behind for a while, to be present attentively and to discover new things.

Musica Divina 2026 takes place from 17 September to 4 October at various heritage locations in the Kempen. More information and tickets are available at www.musica-divina.be.

9. De Toonbank

Datum: 06-09-2026

La nuit froide et sombre

Lieselot De Wilde

La nuit froide et sombre – tussen Kairos en Chronos

06.09.2026

een bijdrage van Johan Geerts voor Musica Divina

Is tijd een rechte lijn die wegglijdt in het verleden of een sequens waarin gisteren, vandaag en morgen elkaar opvolgen en soms kruisen? Het is verleidelijk om oude muziek te beschouwen als

een tijdsmonument, prachtig geconserveerd maar stilgelegd in haar historische context. Het gevaar bestaat dan om muzikaal erfgoed en haar 'scheppers' te gaan romantiseren en losgerukt gaan zien uit hun tijdsaspect.

In dit programma onderstrepen **ClubMediéal** en **Spectra Ensemble** de tijdloze vitaliteit van de oude muziek en hoe deze hedendaagse 'scheppers' inspireert, in een gedurfde, filosofische ontmoeting tussen de vijftiende- en zestiende-eeuwse polyfonie van de Lage Landen en de grensverleggende klanktaal van de twintigste en eenentwintigste eeuw. Het is geen uitnodiging om passief te luisteren maar om actief deel te nemen aan een spirituele, emotionele reis door de tijd. Onder de gezamenlijke vlag van ClubMediéal en Spectra Ensemble gaan stemmen en hedendaagse instrumenten een intieme, grensverleggende dialoog aan. Onsterfelijk repertoire treedt in dialoog met gloednieuw gecomponeerde muziek. Oude meesters als **Johannes Ockeghem**, **Jacob Obrecht**, **John Bedyngham** en **Orlandus Lassus** treden onverschrokken naast hedendaagse componisten zoals **Harrison Birtwistle**, **Daan Janssens**, **Frederik Neyrinck** en **Noah Senden** in het voetlicht. Wat ontstaat, is geen simpele opeenvolging van oud en nieuw, maar een organisch klankweefsel waarin de tijd vloeibaar wordt. We nodigen u uit om de drempel van de lineaire tijd over te stappen en te luisteren naar de echo's die door de eeuwen heen reizen.

De Kluizenaar en de Abstractie: Ockeghem en Birtwistle

Soms openbaart de diepste waarheid zich in de absolute afzondering. Dat is de filosofische kern van het motet *Ut heremita solus* van de legendarische 15de-eeuwse Vlaamse componist **Johannes Ockeghem** (1410-1497). Ockeghem excelleerde in complexe, mystieke polyfone structuren waarin de stemmen zich onafhankelijk van elkaar bewegen en samenkomen in een geïsoleerde muzikale structuur.

De Britse componist **Harrison Birtwistle** (1934-2022) raakte diep gefascineerd door de transcendente eenzaamheid van de kluizenaar. In zijn *Ut heremita solus* uit 1969 kiest hij niet voor oppervlakkige imitatie maar ontleedt hij de polyfone structuur van het oorspronkelijke motet als een onderliggend fundament. Hij abstraheert en reïnterpreteert de historische basis en vertaalt haar naar een radicaal moderne compositietaal. Binnen het gefragmenteerde klankweefsel functioneren instrumenten vaak als zelfstandige stemmen. Het resultaat is een indrukwekkend ritueel waarin de spanning tussen continuïteit en stilstand centraal staat. In plaats van melodische ontwikkeling naar een climax, ontstaat de vorm door transformatie van korte motieven, kleurcontrasten en geordende klankvelden waarin de instrumentale lijnen elkaar voortdurend lijken te zoeken en aan te trekken, zonder ooit volledig samen te vallen. Herhaling, variatie en verschuiving creëren een gevoel van cyclische tijd, waarin de muzikale gebeurtenissen zich langzaam onvouwen. Birtwistle toont hiermee zijn diepe fascinatie voor ritueel, geheugen en de beleving van tijd. Je voelt het verschil tussen de kloktijd (Chronos) en de vloeiende tijd (Kairos). Het werk laat beide tijdlagen naadloos in elkaar grijpen.

Filosofisch rustpunt

Met de creatie van *Before we begin* introduceert componist **Noah Senden** (°1998) een cruciaal filosofisch rustpunt in het programma. Wat gebeurt er in de fractie van een seconde voordat de eerste noot daadwerkelijk klinkt? Wat is de waarde van de stilte en de verwachting die aan de muziek voorafgaat? *Before we begin* verkent deze klankdrempel met een compositie voor viool, altviool, cello, fluit, klarinet en percussie die de luisteraar dwingt om te vertragen, om de adem in te houden en de zintuigen op scherp te zetten.

Obrecht als historische resonantie

In *Weet ghij wat mijnder jongher herten deert* bezingt **Jacob Obrecht** (1457-1505) de pijn en het verlangen van een jong hart dat door de liefde wordt gekweld. De tekst ademt de typische sfeer van de laatmiddeleeuwse liefdeslyriek: verlangen, onzekerheid en verdriet staan centraal. Obrecht vertaalt deze emoties in een verfijnde meerstemmigheid, waarin de stemmen elkaar imiteren en aanvullen. Zo ontstaat een intieme en beweeglijke dialoog tussen de stemmen, die de onrust van het verliefde hart muzikaal voelbaar maakt.

De Nacht en de Revelatie: Lassus en Janssens

Wanneer de koude, donkere nacht bezitneemt van de wereld, vervagen de vertrouwde contouren van de dag. Als er één moment is dat waarheid kan onthullen, dan moet het klokslag middernacht zijn, bij voorkeur in een donkere, sombere nacht. Dat is de premisse van het chanson *La nuit froide et sombre* van **Orlandus Lassus** (1532-1594). Lassus schildert in zijn muziek de overgang van de ijzige, melancholische nacht naar de hoopvolle komst van het licht. Het chanson wordt niet gezongen, de Vlaamse componist **Daan Janssens** (°1983) ging echter met dit onsterfelijke origineel aan de slag en maakte een bewerking voor opmerkelijk instrumentaal ensemble. In zijn composities *Lassus Echo I* en *Lassus Echo II* treedt hij rechtstreeks in dialoog met de historische partituur van Lassus. Janssens vangt de melancholie van het nachtelijke landschap en laat dit weerklinken in het heden. De instrumenten — viool, altviool, cello, fluit en klarinet — fluisteren, rekken de harmonieën op en werpen elkaar klankschaduwen toe, als echo's die dwalen door de tijd. De muziek herinnert ons eraan dat de nacht in elke eeuw dezelfde existentiële stilte met zich meebrengt. Het is een uitnodiging om u over te geven aan de duisternis, in het vertrouwen dat de klank de weg naar het licht zal wijzen.

De Echo van Memling: Obrecht, Bedyngham en Neyrinck

Muziek is niet alleen verbonden met de tijd, maar ook met de beeldende kunsten. In de vijftiende eeuw floreerde de schilderkunst in de Zuidelijke Nederlanden onder meesters zoals **Hans Memling** (1430-1494). Memling portretteerde twee belangrijke musici uit zijn tijd: Gilles Joye en Jacob Obrecht. Deze kruisbestuiving tussen het oog en het oor vormt het

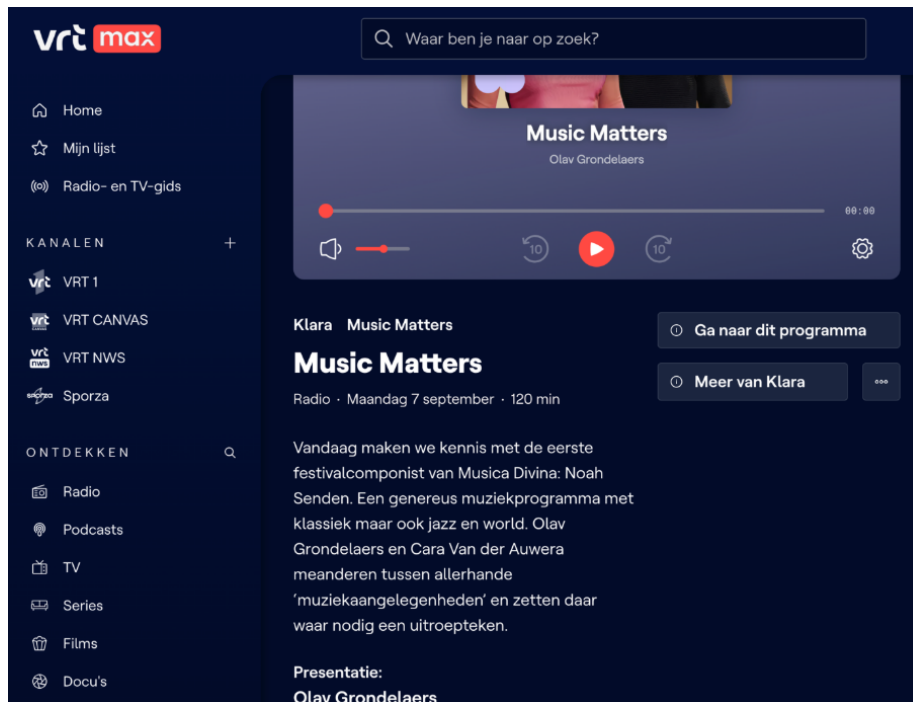
fundament van de *Closer to Memling Experience*, waarvoor componist Frederik Neyrinck (°1985) zijn hedendaagse compositie *Memling Echo* schreef. Geïnspireerd door het liefdedigedicht *O rosa bella* dat zowel door o.a. Gilles Joye, Jacob Obrecht en **John Bedynghe** (?-1459/1460) op muziek werd gezet, verbindt Neyrinck historische en hedendaagse klanken. Zijn compositie combineert oude instrumenten met basfluit, gitaar, harp, altviool en cello. Percussie en twee zangeressen weven deze twee klankwerelden samen tot een geheel waarin de tijd vervaagt.

<https://detoonbank.be/la-nuict-froide-et-sombre-tussen-kairos-en-chronos/>

10. Klara

Datum: 07-09-2026

Music Matters: Noah Senden

<https://www.vrt.be/vrtmax/luister/radio/m/music-matters~31-95/music-matters~31-32299-0/?tab=playlist>

11. Tertio

Datum: 09-09-2026

Musica Divina brengt Momenten van Waarheid

© Musica Divina

Musica Divina brengt Momenten van Waarheid

De 14de editie van Musica Divina, met hemelse en helende muziek, vindt plaats van 17 september tot 4 oktober. Onder het festivalmotto 'Momenten van Waarheid' brengt het Festival van Vlaanderen Kempen concerten in abdijen, begijnhoven en kerken van verschillende Kempense steden.

Ludwig De Vocht

“We worden om de oren geslagen met ‘fake news’ en generatieve artificiële intelligentie. Empirisme is sinds de Verlichting common practice als wetenschappelijke methode. Kunnen we nog vertrouwen op onze eigen waarneming? Voor kunstenaars kan een verzonnen realiteit misschien wel een diepere waarheid blootleggen. Als de werkelijkheid even samenvalt met hoe we ze ervaren, zoals tijdens een meditatie of gebed, kunnen we dan misschien spreken over een moment van waarheid?”, vragen de organisatoren retorisch. |

<https://tertio.be/musica-divina-brengt-momenten-van-waarheid/>

12. Gemeente Mol

Datum: 11-09-2026

Concert opgenomen voor Klara

‘Ons’ Musica Divina-concert in de Sint-Pieter en Pauwelkerk wordt opgenomen voor Klara-uitzending

Gepubliceerd op vrijdag 11 september 2026 om 11.18 uur

Dinsdag 29 september om 20 uur staat er met [ClubMediéval & SPECTRA](#) een bijzonder concert gepland in de Sint-Pieter en Pauwelkerk, en dat is ook Klara opgevallen! Daarom komt een ploeg van de klassieke muziekgroep die avond naar onze gemeente voor een opname van het concert. Wil jij er ook bij zijn? Dat kan nog, maar dan moet je wel snel tickets reserveren. De kerkstoelen raken stilaan bezet. Tickets kosten 20 euro en zijn te koop aan de cultuurbalie in de bib of via www.cultuurcentrum-mol.be. Nagenieten kan op dinsdag 13 oktober om 20 uur tijdens het radioprogramma ‘Klara in Concert’. Wij kijken er alvast naar uit!

<https://www.gemeentemol.be/nieuws/ons-musica-divina-concert-in-de-sint-pieter-en-pauwelkerk-wordt-opgenomen-voor-klara-uitzending>

13. Otheo

Datum 22-09-2026

Meegemaakt: Musica Divina Momentum in de abdij van Averbode

Otheo

Abonneer nu

Zoeken

Help

Digitale krant

Mijn Otheo

Menu

Meegemaakt: Musica Divina Momentum in de abdij van Averbode

Luisteren naar hemelse muziek in Averbode. We gingen het bos in voor magische muzikale momenten en hoorden een pater Pippi Langkous citeren.

[Philippe Ghysens](#)

WAT: Musica Divina Momentum
WANNEER: Zaterdag 19 september
WAAR: Abdij Averbode
VOOR OTHEO TER PLAATSE: journalist Philippe Ghysens

Lees hieronder verder ↓

Schermafbeelding

Lees meer

Meegemaakt: Musica Divina Momentum in de abdij van Averbode

Luisteren naar hemelse muziek in Averbode. We gingen het bos in voor magische muzikale momenten en hoorden een pater Pippi Langkous citeren.

Vooraf

Een namiddag van onthaasting en kunst, dat belooft de eerste editie van Musica Divina Momentum. Als locatie koos de organisatie voor de abdij van Averbode. Een logische keuze. Voor stilte en onthaasting moet je sowieso op die plek zijn, zo maakte ik eerder al mee in deze rubriek, toen ik een nacht in de abdij doorbracht. Om het met een cliché te zeggen: een gewijde stilte. Vandaag worden daar muziek en kunst aan toegevoegd.

Ik rijd door het drukke zaterdagverkeer naar het vredige Averbode. Het dagprogramma biedt een hele waaier aan activiteiten. Zenmeditatie? Een lezing over momenten van waarheid? Ik leg ze aan de kant en kies resoluut voor muziek. Goddelijke muziek. Musica Divina dus.

[Lees hieronder verder ↓](#)

Wat ik meemaak

Er is nog veel plaats vrij op de parking. Ook binnen is van een overrompeling geen sprake. Organisator **Mathias Coppens** omschrijft het publiek als 'meerwaardezoekers'.

'Een deel zijn trouwe bezoekers van Musica Divina, anderen vinden via Davidsfonds, Natuurpunt of Landschapspark de Merode hun weg naar Averbode. Het zijn mensen die zich willen laten raken door de helende werking van muziek. Maar ik verwacht hier vandaag ook wel wat natuurliefhebbers.'

Mijn eerste halte is de Ridderzaal. Ik daal de statige trappen af en kom terecht in een eeuwenoude ruimte onder een indrukwekkend gewelf. De muren zijn nog origineel, het gewelf werd ooit vernieuwd. Dat is het eerste weetje dat de man in wit habijt vertelt, terwijl hij de bezoekers verwelkomt. Pater **Jos Bielen**, norbertijn. Vandaag is hij onze gids in het gregoriaans zingen — en misschien nog meer in het gregoriaans luisteren. 'Hier hoort ge niks', zegt hij. 'Er zijn bitter weinig plekken waar ge niks hoort.'

Lees hieronder verder ↓

Hij deelt een blad met de tekst van een hymne uit. Beginnend met *Ave Maris stella, Dei Mater alma*. Pater Jos zegt dat hij ons een strofe gregoriaans gaat leren. Wie vreest dat hij dat niet kan, krijgt een advies van Pippi Langkous mee. 'Als men haar vroeg of ze iets kon, antwoordde ze: 'Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk wel dat ik het kan.' De workshop blijkt al meteen niet alleen gregoriaans, maar ook behoorlijk humoriaans.

Met 22 zijn ze. Mannen en vrouwen van gevorderde leeftijd die eerst luisteren en later ook zelf hun stem mogen inzetten. Pater Jos kondigt aan dat hij 25 minuten voor ons zal zingen. 'Ge moogt gerust uw ogen dichtdoen.' Dat doen sommigen ook. En dan... Opnieuw die fameuze gewijde stilte. Twee kuchjes. Eén pingeltje van een telefoon. Een blad dat op de grond valt. Meer niet.

Tegen die stilte krijgt de stem van pater Jos alle ruimte. Ze vult de Ridderzaal. Hij verplaatst zich om verschillende akoestische posities uit te proberen, tikt een stemvork tegen zijn achterhoofd en zingt verder. Aan het einde verdeelt hij de groep in tweeën en laat hij ons samen de hymne zingen. "Als ge thuiskomt, kunt ge zeggen dat ge een quilisma hebt geleerd", geeft hij ons nog mee. Gregoriaans, het is een wetenschap op zich.

Na de zangstonde mag er weer geluid gemaakt worden. "Het voelt bijna misdadig om de stilte te doorbreken", besluit de lesgever gregoriaans.

Opgenomen klanken uit het landschap duiken opnieuw op en vermengen zich met muziek en geluiden die op dat moment werkelijk rondom de bezoeker te horen zijn.

Precies die stilte was een van de redenen om voor Averbode te kiezen, zegt Mathias Coppens. 'Er komt tegenwoordig voortdurend zoveel op ons af. In de media, in de politiek. Polarisering, klimaatverandering, zinloze oorlogen. Wij willen hier een soort oase aanbieden waar mensen kunnen verstillen en tot rust komen. Om daarna met positieve energie opnieuw de buitenwereld in te gaan.'

Dan is het tijd om de abdij achter me te laten en bos en heide in te trekken. Ik krijg een kaartje toegestopt met de route naar een kunstwerk dat bij zijn vorige passages elders al werd bewonderd en bekroond en nu voor het eerst in België te zien is: *The Sung Room*.

Het werk is een creatie van het Nederlandse duo **Jeroen Strijbos** en **Rob van Rijswijk**, samen met kunstenaar **Marc van Vliet**. De installatie brengt de omgeving in kaart via geluid, zo lees ik op de site van de makers. Opgenomen klanken uit het landschap duiken opnieuw op en vermengen zich met muziek en geluiden die op dat moment werkelijk rondom de bezoeker te horen zijn.

© Philippe Ghysens

De wandeling duurt een kleine twintig minuten. Weg van de bewoonde wereld. Tussen heide en ven geven geluidspanelen onderweg al een voorproefje van wat komt. De verwachting groeit. Dan verschijnt *The Sung Room* tussen de bomen. Een houten constructie lijkt boven de grond te zweven, met kabels bevestigd aan twee hoge bomen. Ze beweegt zachtjes in de wind. Een spiegelend paneel vervormt de omgeving. Uit klankpanelen komen stemmen en natuurgeluiden. Een cocktail van geluidsimpressies.

Iets verderop staan **Jeroen Strijbos** en **Rob van Rijswijk** te praten met een bezoeker. 'Magnifiek', hoor ik de man zeggen. Een wachtrij staat er niet. Integendeel. Maar daar zijn de makers niet rouwig om. 'Voor het werk is het juist goed dat mensen druppelsgewijs komen', zegt Rob. 'Dan hebben ze tijd om rustig te zitten zonder gestoord te worden.'

Ik ga zitten. De stemmen van sopraan en contratenor vermengen zich met wind, vogels en geluiden uit het landschap. Even wordt het moeilijk om nog uit te maken wat uit de installatie komt en wat uit het bos zelf. Het is hemelse muziek. *Musica Divina*. Een bijna hemelse rust daalt over me neer. 'We willen de bezoeker een moment van bezinning geven', leggen de makers uit. 'Het is geen religieus werk. Maar de muziek zorgt er wel voor dat je gaat contempleren en verbinding maakt met je innerlijke wereld en met de omgeving.'

Enkele uren eerder zei pater Jos dat het bijna misdadig voelde om de stilte te doorbreken.

Hier in het bos gebeurt het omgekeerde.

De muziek doorbreekt de stilte niet.

Ze maakt haar hoorbaar.

<https://www.otheo.be/artikel/meegemaakt-musica-divina-momentum-in-de-abdij-van-averbode>

14. Klassiek Centraal

Datum: 01-10-2026

Recensie La nuit froide et sombre

REVIEWS

La nuit froide et sombre

Musica Divina laat eeuwen met elkaar spreken in Mol

By Dirk Smits

1 October 2026 · 7 min read

SHARE THIS ARTICLE

Het concert *La nuit froide et sombre*, gebracht door ClubMédiéval en SPECTRA in de Sint-Pieter en Pauwelkerk van Mol, deed iets ambitieus: het liet verleden en heden in elkaar overvloeien. Wat op papier een intellectueel concept over tijd, herinnering en muzikale waarheid zou kunnen zijn, bleek in de praktijk vooral een bijzonder overtuigende luisterervaring.

Vooraf schetste Katelijne Boone het concept achter het programma. Ze sprak over "momenten van waarheid", over oude muziek in een nieuwe context en over de vraag hoe waarheid zelf door de eeuwen heen verandert. Oude muziek werd daarbij niet als museumstuk behandeld, maar als levend materiaal dat hedendaagse componisten nog steeds inspireert. Opvallend was ook dat Noah Senden (1998), aanwezig in de kerk, als allereerste festivalcomponist van Musica Divina werd voorgesteld. Zijn opdrachtwerk vormde niet toevallig het vertrekpunt van de avond.

Met *before we begin...* plaatste Senden de luisteraar meteen in een andere toestand van aandacht. De jonge Antwerpse componist verkent in het werk het moment vóór de eerste noot, de verwachting en de stilte die aan muziek voorafgaan. De compositie ontstond grotendeels tijdens een residentie in Averbode en vertrekt vanuit symbolisch materiaal: een melodische stroom die zich door het werk beweegt als het leven, en een motief rond waarheid, opgebouwd uit een majeur- en mineurtert. Waarheid is daarbij niet noodzakelijk goed of slecht, maar kan verschillende gedaanten aannemen.

Wie echter enkel filosofische bespiegelingen verwachtte, kwam bedrogen uit. Het stuk werkte bij mij vooral omdat het een sterk zintuiglijke ervaring werd. Vanuit een haast ongrijpbare klankmist ontstonden mysterieuze texturen die door de voortreffelijke strijkers van SPECTRA met grote precisie werden opgebouwd. In de verte leken klokken te klinken. Eerst diffuus, vervolgens steeds meer als oriëntatiepunten in een landschap van geluiden. Alsof vanuit een oertoestand langzaam orde ontstond.

Onderweg hoorde je natuurgeluiden, vogelachtige figuren en een ontwakende wereld. Het was alsof een reus zich langzaam uitstrekte na een lange slaap. Op een cruciaal moment nam de fluit het voortouw met een melodische lijn die plots richting gaf aan het geheel. Wat voordien organisch en zwevend leek, kreeg vorm. Die lijn werd vervolgens door de strijkers overgenomen, waarna het klankbeeld opnieuw donkerder kleuren aannam. De rol van de klokachtige motieven bleef daarbij mooi ambigu: markeerden ze de voortgang van de tijd of verwezen ze juist naar iets tijdloos? Of gewoon: Averbode? SPECTRA hield die spanning overtuigend overeind met een spel dat tegelijk krachtig, helder en trefzeker was.

De overgang naar *Ut heremita solus*, het aan Ockeghem toegeschreven motet, voelde bijna vanzelfsprekend aan. Plots bevonden we ons vijf eeuwen terug in de tijd, maar vreemd genoeg leek de afstand beperkt. ClubMediéval bracht het werk sober en geconcentreerd. De afzonderlijke lijnen bleven mooi leesbaar en de contemplatieve sfeer van de zang kwam uitstekend tot haar recht.

Daarop volgde Harrison Birtwistles instrumentale reactie op hetzelfde materiaal, en hier werd duidelijk hoe goed het programma was opgebouwd. Birtwistle trekt de melodische en polyfone gedachte van Ockeghem helemaal open. De antieke geest blijft aanwezig, maar wordt bekeken door een moderne lens. Wat in het historische werk besloten ligt, wordt uitvergroot, gefragmenteerd en ruimtelijk uitgespreid.

Toch was dit geen “destructie” van het origineel. Integendeel. De verwantschap bleef voortdurend hoorbaar. SPECTRA speelde het werk met een opmerkelijke transparantie, waardoor de verschillende instrumentale lijnen werkelijk als stemmen binnen een polyfoon ensemble gingen functioneren. De piano voegde bovendien een geheel eigen kleur toe aan het palet. Het was een uitvoering die “de adem van de polyfone zang” quasi hoorbaar maakte.

Ook bij Obrechts *Weet ghij wat mijnder jongher herten deert* bleef de programmalogica overeind. Het lied kreeg een warme, kleurrijke uitvoering waarbij vooral de emotionele betrokkenheid van de zangeres opviel. Haar zang was bezield en vol gevoel. Soms ging dat enigszins ten koste van de verstaanbaarheid van de tekst, waardoor het verhaal iets minder direct overkwam dan mogelijk was geweest.

Met *Lassus Echo I* en *Lassus Echo II* van Daan Janssens bewees het programma vervolgens dat het concept meer was dan een intellectuele kapstok. De vraag was immers of de oorspronkelijke Lassus werkelijk hoorbaar zou blijven. Dat bleek zonder meer het geval. Janssens behoudt de contouren van het historische model, maar projecteert die in een hedendaags klanklandschap vol schaduwen, kleuren en verschuivende perspectieven.

Ook hier bleven de polyfone lijnen opvallend aanwezig. In *Lassus Echo I* werden ze uitgesponnen in verfijnde details, terwijl *Echo II* een veel dreigender karakter kreeg. De muziek werd beeldend, soms zelfs onheilspellend. Opnieuw maakte SPECTRA indruk met een krachtig en overtuigend spel waarin de afzonderlijke klankkleuren helder afgetekend bleven. Het abrupte einde van het tweede deel werkte daardoor des te sterker.

Met Bedyngams *O rosa bella* werd opnieuw duidelijk hoe verschillend de klankculturen van beide ensembles zijn. Waar SPECTRA vaak werkt vanuit scherp afgelijnde contouren en hedendaagse klankkleuren, kiest ClubMediéval voor een zachtere, meer organisch vloeiende sonoriteit. Toch sloten beide werelden wonderwel op elkaar aan. De homogeen klinkende snaren en blokfluit vormden een warm draagvlak voor de sopraan, die het werk overtuigend tot leven bracht.

Het slotstuk, *Memling Echo* van Frederik Neyrinck, bracht uiteindelijk beide ensembles samen. Meteen viel de grote concentratie op waarmee de musici zich aan deze complexe partituur wijdde. Niemand speelde op automatische piloot. Iedere beweging en adem zat in de muziek verankerd. Daarbij hield dirigent Filip Rathé met opvallend sobere maar uiterst efficiënte gebaren alle lijnen samen. Hij dirigeerde niet groot, maar precies. Met handen, vingers en kleine bewegingen stuurde hij expressie en richting, en dat werkte voortreffelijk.

Neyrincks compositie ontvouwde zich voor mij als een reeks golven. Een energieke opening maakte meteen duidelijk dat dit geen nostalgische terugblik zou worden. Vervolgens ontstond een meer harmonische episode waarin de twee zangeressen sterk op de voorgrond traden. Hun partijen waren verre van eenvoudig, maar ze brachten die met bewonderenswaardige zekerheid en muzikaliteit.

Daarna volgden episodes waarin slagwerk, vedel, fluiten, harp en luit telkens nieuwe perspectieven openden. Soms had de vedel iets elementairs, alsof zij de oerstem van het geheel vertegenwoordigde. Dan weer zorgden harp en luit voor rustpunten binnen een voortdurend bewegend landschap. Regelmatig doorkliefdde de stemmen het instrumentale weefsel als een soort cantus firmus. Hier en daar meende ik zelfs subtiele oosterse invloeden te horen opduiken.

Opvallend was hoe Neyrinck voortdurend speelde met opbouw en ontspanning. De muziek ademde. Spanningsbogen groeiden, losten op en keerden terug. Tegen het einde verschenen opnieuw etherische klankvelden, fragiele dissonanten en zachtere solomomenten. Uiteindelijk keerden ook de vogelgeluiden en verre klokken terug, alsof het concert zijn beginpunt weer bereikte. Het slot, naar ik meen een zacht uitgesproken "amen", voelde daardoor niet als een einde, maar als de afronding van een cirkel.

En daarmee werd ook *before we begin...* van Senden opnieuw hoorbaar. Wat aan het begin van de avond begon met de vraag wat er gebeurt vóór de eerste noot klinkt, eindigde met klokken, vogels en stilte. Tussen die twee momenten had de muziek vijf eeuwen overbrugd. Niet als een rechte lijn van verleden naar heden, maar als een reeks echo's waarin oud materiaal telkens een nieuwe betekenis kreeg.

ClubMédiéval en SPECTRA slaagden erin oude en nieuwe muziek niet simpelweg naast elkaar te plaatsen, maar ze daadwerkelijk naar elkaar te laten luisteren. Geen enkel werk stond geïsoleerd. Ockeghem werd een vertrekpunt voor Birtwistle, Lassus een voedingsbodem voor Janssens en de muziek van Bedynghe en Obrecht een fundament voor Neyrinck's hedendaagse klankwereld. Alles leek deel uit te maken van één groter verhaal over tijd, herinnering, waarheid en menselijke verbeelding.

Musica Divina toont daarmee lef. Waar sommige festivals nieuwe muziek nog steeds als een soort intermezzo bij het erfgoed presenteren of als unicum naar voren schuiven, maakt dit programma haar tot een volwaardige gesprekspartner van de oude muziek. Dat levert niet alleen interessante concepten op, maar ook muziek die daadwerkelijk iets doet met de luisteraar. De kwaliteit van de nieuwe composities die hier aan bod kwamen, doet alvast verlangen naar meer.

De volledig gevulde kerk leek die ervaring te delen. Na afloop volgde een lange, warme ovatie, die wellicht nog langer had geduurd mocht er niet al een receptie hebben gewacht.

Wie er niet bij was, krijgt op 13 oktober een tweede kans om het concert via Klara te beluisteren. Misschien ontdek je dan hetzelfde als het publiek in Mol: dat sommige waarheden inderdaad blijven evolueren, terwijl goede muziek moeiteloos de eeuwen overspringt.

<https://klassiek-centraal.be/en/artikel/la-nuict-froide-et-sombre>